

tion i borgerrepræsentationen, den kommunale valglov af 1908 og de særlige regler for skattevalg. Med megen omhu og stor udførlighed redegøres der for forhandlingerne i magistrat og borgerrepræsentation om disse vigtige spørgsmål. Hovedkilden, der bygges på, er den trykte udgave af borgerrepræsentationens forhandlinger, og kun i undtagelsestilfælde synes utrykt materiale benyttet. Fremstillingen er strengt kronologisk og helt refererende. Forf. har naturligvis komprimeret de hundreder af sider, som disse langstrakte forhandlinger optager i originalkilden, men der er ikke gjort nogetsomhelst forsøg på at bearbejde stoffet endssige gruppere det efter visse saglige kriterier. Man mærker heller ikke noget til forfatterens egne synspunkter eller vurderinger. Yderst sjældent anvendes et karakteriserende adjektiv. Det gør ikke tilegnelsen lettere, at det henved 125 sider store kapitel ikke er opdelt i underafsnit. En linies mellemrum markerer, at et afsnit er afsluttet, og at man nu begynder på et nyt.

På samme måde er de følgende kapitler opbygget og behandlet. Det gør ikke så meget med de mindre kapitler om forholdet til staten, der udelukkende behandler det økonomiske forhold navnlig i årene efter 1927, og forholdet til havnen, men vanskelighederne vender tilbage, når man kommer til kapitlerne om forholdet til nabokommunerne, herunder de langstrakte forhandlinger om Københavns forhold til det voksende Frederiksberg, og til det store afsnit om borgerrepræsentationens forretningsgang. Et særligt afsnit er viet forhistorien til opførelsen af Københavns nye rådhus, og endelig indeholder bogen nogle mindre kapitler om valgene til borgerrepræsentationen, der hovedsagelig bygger på foreliggende trykt statistisk materiale.

Som tillæg er optrykt alfabetiske fortegnelser over samtlige medlemmer af borgerrepræsentationen og magistraten siden 1840, henholdsvis ca. 600 og 100 personer med angivelse af deres funktionsår, og med hensyn til borgmestre og rådmænd med angivelse af, i hvilken afdeling af magistraten de har virket. For enkelte rådmænds vedkommende savnes denne sidste oplysning imidlertid. Medens man må indrømme, at disse lister kan have praktisk betydning til hurtige opslag, må man i nogen grad undre sig over det forudgående afsnit, som hedder: »Fremtrædende medlemmer af kommunalbestyrelsen«, og som både omfatter borgerrepræsentation og magistrat. På ca. 35 sider omtales, hvad forfatteren kalder »fremtrædende« medlemmer, og hvad der oplyses om de enkelte personer, kan faktisk hurtigere og lettere fremdrages ved benyttelsen af almindelige historiske opslagsværker. Havde forf. blot i nogen grad udnyttet det vældige materiale, som er samlet sammen til brug for hovedafsnittet, kunne det måske forsvares at offentliggøre et udvalg af personkarakteristikker. I den foreliggende form har de meget ringe interesse.

HARALD JØRGENSEN

SHEPARD B. CLOUGH & SALVATORE SALADINO: *A History of Modern Italy. Documents, Readings & Commentary.* New York & London, Columbia University Press, 1968. xi + 657 s. Kort. 135 sh.

Mange historikere kender den fornemmelse af overmæthed, der melder sig, når man på fagets vegne har læst 3-4 ensartede fremstillinger af det samme emne. Hos nogle afføder denne fornemmelse et ønske om så vidt muligt at lade de anden

og tredje hånds fremstillinger ligge for i stedet at læse kilderne, men dette forudsætter blot for de udgivnes vedkommende et virkelig stort bibliotek. Vejen til at imødekomme det omtalte behov hos et større publikum er da kildeudvalg, og på sådanne er ikke mindst de senere års amerikanske litteratur særdeles rig.

Et kildeudvalg – især et, der skal dække et større historisk emne og derfor må indskrænke sig til at bringe korte uddrag eller »highlights« fra hver enkelt kilde – bærer næppe mindre præg af udgiverens interesser og synspunkter, end en bredere fremstilling gør det af forfatterens. Dette må både læseren og udgiveren selv stadig have in mente. Om de to lærere ved Columbia University, som har ansvaret for det foreliggende værk, gælder det, at de har draget en meget rimelig konsekvens af denne erkendelse, idet de forbinder de udvalgte kildesteder såvel med deres egen kommenterende og konkluderende tekst som med et ganske repræsentativt udvalg af den monografiske litteratur af ældre og nyere dato. Resultatet er blevet et livligt, men efter mulighederne sammenhængende panorama over Italiens historie fra *Risorgimento'en* til vore dage med hovedvægt på de politiske ideers og beslutningers historie. Det er en utraditionel »textbook«, en præsentabel tilvækst til den rige engelsksprogede litteratur om italienske forhold og en anbefalelsesværdig introduktion for danske læsere.

TORBEN DAMSHOLT

JACQUES DROZ: *Le Socialisme Démocratique 1864–1960*. Collection U. Série »Histoire contemporaine«, dirigée par René Rémond. Paris, Librairie Armand Colin, 1966. 360 s. 28 F.

Paa de halvanden side, Sorbonneprofessoren vier »den danske socialisme« i sin bog paa 360 sider, naar man at blive temmelig forbavset flere gange. Ikke over de rent sproglige fejl naturligvis – det maa betragtes som normalt at en franskmænd kalder Louis Pios blad »Socialstien«, gør Esbjerg til Esbjæreg og udelader c'et i Steincke. Men at betragte andelsmejerierne som en karakteristisk forløber for den danske socialisme er hasarderet. Ikke mindst naar forfatteren nogle linier længere nede noterer, at bønderne »med deres høje levestandard og en bemærkelsesværdigt velorganiseret andelsbevægelse« ikke ville have taalt en videregaaende socialpolitik fra Steinckes side i 30'erne. Det er vel ogsaa en modificeret sandhed at lade socialisternes pacifisme være den direkte aarsag til at Danmark i 1940 var uden forsvarsmuligheder. Men hvad – i en saa stærkt komprimeret fremstilling sker den slags. Godt den franskorienterede P. Munch ikke kan vide noget om Droz' manglende indsigt i en vis radikal udenrigsministers indflydelse paa dansk forsvars- og udenrigspolitik . . .

Ellers er der meget godt at sige om denne bog. Emnet er begrænset til socialistiske tankegange og politiske bevægelser i stater med et demokratisk og parlamentarisk styre, altsaa i hovedsagen vesteuropæiske stater. Sovjetunionen er saa udeladt. Alligevel har forfatteren staaet med et særdeles uoverskueligt stof. De tyske og østrigske socialdemokrater, arbejderpolitik og -partier i England, Skandinavien, Italien, Frankrig og det førsøjetiske Rusland, foruden de to første Internationaler. Men Rusland før 1917 som et demokratisk og parlamentarisk styre? Og Bismarcks Tyskland? Der er sket det, at Droz af forlaget er blevet bedt om at